

Sygn. akt **III AUa 378/21**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Protokolant: Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2022 r. w P. na posiedzeniu niejawnym

sprawy (...) spółka akcyjna z siedzibą we W.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

przy udziale : P. K.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji (...) spółka akcyjna z siedzibą we W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 5 lutego 2021 r. sygn. akt VIII U 1248/20

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 oraz poprzedzającą go decyzję i stwierdza, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne P. K. z tytułu umowy o pracę u płatnika składek (...) S.A.

we W. nie wlicza się kwot zapomogi zwykłej wypłaconych w okresie objętym decyzją,

2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 i zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz (...) S.A. we W. kwotę 90 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz (...) S.A. we W. kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

	sędzia Marta Sawińska	
--	-----------------------	--

UZASADNIENIE

Decyzją z 28 kwietnia 2020 r., znak: (...), adresowaną do (...) S.A. z siedzibą we W. i P. K., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 266) oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2019r., poz. 1373 ze zm.) określił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego P. K. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) S.A. od stycznia do grudnia 2016 r.

Odwołanie od powyższej decyzji wywiódł płatnik składek (...) S.A., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne ww. osoby ubezpieczonej nie uwzględnia się zapomogi zwykłej jako świadczenia finansowanego ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, w związku z czym podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne zgodna jest ze złożonymi przez płatnika składek deklaracjami znajdującymi się w aktach i systemie organu rentowego, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonej decyzji. Nadto odwołująca wniosła o zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego na rzecz odwołującego według norm przepisanych.

Sąd I instancji nie wzywał P. K. do udziału w postępowaniu odrębnym postanowieniem, bowiem był on już stroną postępowania administracyjnego przed organem rentowym i adresatem decyzji, stając się automatycznie stroną postępowania odwoławczego.

Wyrokiem z 5 lutego 2020 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie o sygn. VIII U 1248/20 oddalił odwołanie oraz zasądził od odwołującej na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. kwotę 90 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Odwołująca prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) S.A. z siedzibą we W..

U odwołującej funkcjonuje Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Rok obrachunkowy liczony na potrzeby ZFŚS rozpoczyna się w miesiącu kwietniu. W odwołującej funkcjonuje „Regulamin - Zasady korzystania z (...)”.

W 2015 r. do 17 kwietnia 2016 r. w odwołującej spółce obowiązywał regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych uzgodniony ze związkami zawodowymi w 2015 roku.

W regulaminie postanowiono, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych przeznaczony jest na:

- a) comiesięczne świadczenie socjalne – tzw. zapomoga zwykła dla uprawnionych pracowników w wysokości 90% funduszu,
- b) zapomogi bezzwrotne – tzw. zapomogi losowe dla uprawnionych pracowników w wysokości 10% funduszu.

Stosownie do § 2 ust. 2 regulaminu prawo do otrzymania comiesięcznego świadczenia socjalnego przyznano pracownikom, którzy do dnia 23 marca 2015 r. złożyli „oświadczenie o wysokości dochodów na członka rodziny”, a wysokość comiesięcznych świadczeń socjalnych została uzależniona od dochodu na członka rodziny i została określona na rok 2015 w tabeli nr 1.

Stosownie do treści § 3 ust. 1 regulaminu, wypłata z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych zapomogi bezzwrotnej zapomogi losowej, o której mowa w § 1 pkt 3 b, może nastąpić z tytułu:

- a) długotrwałej choroby pracownika, małżonka lub jego dziecka, (długotrwała choroba to pobyt w szpitalu przez min. 7 dni i dalsze leczenie szpitalne nie krótsze niż 30 dni oraz choroba powodująca niezdolność do pracy trwającą min. 6 miesięcy, potwierdzona zaświadczeniem lekarskim lub drukiem L - 4),
- b) innego udokumentowanego zdarzenia losowego np. pożaru, powodzi, katastrofy budowlanej.

18 kwietnia 2016 r. w odwołującej spółce został przyjęty regulamin - „Zasady korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w 2016 roku w (...) S.A. z siedzibą we W.”.

Stosownie do treści § 1 pkt. 3a i b ww. regulaminu środki funduszu w roku 2016 przeznaczone są wyłącznie na dwa cele określone jako:

a) comiesięczne pieniężne świadczenia socjalne - tzw. „zapomoga zwykła” dla uprawnionych pracowników w wysokości 90% funduszu,

b) zapomogi bezzwrotne tzw. „zapomogi losowe” dla uprawnionych pracowników w wysokości 10% funduszu.

Na podstawie § 2 ust. 1 comiesięczne pieniężne świadczenie socjalne, o którym mowa w § 1 pkt. 3a, będzie wypłacane uprawnionym pracownikom wraz z wypłatą wynagrodzenia, począwszy od wypłaty za miesiąc kwiecień 2016 r. aż do wyczerpania środków. W przypadku wyczerpania środków wypłaty zostaną wstrzymane.

Stosownie do § 2 ust. 2 prawo do otrzymania comiesięcznego świadczenia „zapomoga zwykła” przyznano w Regulaminie pracownikom, którzy do 10 maja 2016 r. złożyli „oświadczenie o dochodach na członka rodziny”, a wysokość comiesięcznych świadczeń socjalnych została uzależniona od dochodu na członka rodziny i została określona na rok 2016 w tabeli nr 1.

W przypadku pracowników nowozatrudnionych pracodawca w regulaminie ZFŚS postanowił, zgodnie z § 2 ust. 3a, b i c, że pracownicy nowozatrudnieni nabywali prawo do świadczenia od miesiąca następującego po miesiącu zatrudnienia oraz przez pierwsze trzy miesiące zatrudnienia nabywali prawo do świadczenia w wysokości 50 % należnej im zapomogi zwykłej wynikającej z tabeli wg ich oświadczenia dochodowego. Osoby zatrudnione w trakcie roku „oświadczenie o wysokości dochodów na członka rodziny” składały w miesiącu zatrudnienia. Osoba, która nie złożyła „Oświadczenia o wysokości dochodów na członka rodziny” lub złożyła je po terminie nie będzie mogła korzystać ze świadczenia określonego w § 1 pkt. 3a wypłacanego ze środków (...) na rok 2016.

Stosownie do treści § 3 ust. 1 regulaminu, wypłata z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych zapomogi bezzwrotnej zapomogi losowej, o której mowa w § 1 pkt 3 b, może nastąpić z tytułu:

a) długotrwałej choroby pracownika, małżonka lub jego dziecka, (długotrwała choroba to pobyt w szpitalu przez min. 7 dni i dalsze leczenie szpitalne nie krótsze niż 30 dni oraz choroba powodująca niezdolność do pracy trwającą min. 6 miesięcy, potwierdzona zaświadczeniem lekarskim lub drukiem L - 4),

b) innego udokumentowanego zdarzenia losowego np. pożaru, powodzi, katastrofy budowlanej.

Zgodnie z treścią obu regulaminów zapomoga zwykła (bezzwrotna) przeznaczona została dla uprawnionych pracowników jako comiesięczne świadczenie socjalne. Regulamin nie przewidywał składania przez pracowników wniosku o przyznanie tego świadczenia, nie przewidywał również sposobu weryfikacji sytuacji życiowej i materialnej pracownika przy przyznaniu tego świadczenia.

Regulamin ZFŚS był wywieszany na tablicach ogłoszeń znajdujących się na terenie zakładu pracy i w biurze związków zawodowych oraz wyłożony do wglądu w dziale kadr i płac.

Aktualnie pracownicy mogą również korzystać z dopłat do karnetów sportowych.

W latach 2015-2016 pracownicy odwołującej, w tym P. K., korzystali ze świadczeń Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, uzyskując świadczenie w postaci zapomogi zwykłej.

W przypadku tego świadczenia pracownicy nie składali wniosków. Składali „Oświadczenie o dochodach na członka rodziny” za poprzedni rok kalendarzowy. Oświadczenie składali raz na rok. Druki oświadczeń pracownicy otrzymywali w kopertach wraz z odcinkami od wypłat, przed terminem złożenia oświadczenia. Oświadczenia służyły do ustalenia progów dochodowych, w oparciu o które naliczana była zapomoga zwykła. Niezłożenie oświadczenia oznaczało utratę prawa do zapomogi zwykłej.

Czynności w zakresie ustalania uprawnień pracowników do świadczeń na podstawie składanych oświadczeń dochodowych wykonywane były w dziale kadr i płac. Nie utworzono Komisji Socjalnej i nie zawarto w tym zakresie żadnych postanowień w regulaminie.

Pracownicy posiadali wiedzę, że z ZFŚS zgodnie z regulaminem mogą ubiegać się o zapomogę losową oraz comiesięczne „zapomogi zwykłe”. Pracownicy odwołującej zapoznawali się z treścią obowiązującego regulaminu ZFŚS, posiadali wiedzę na temat rodzaju świadczeń, o jakie mogą ubiegać się z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, jak również że warunkiem uprawniającym do przyznania świadczenia nazwanego „zapomogą zwykłą” jest złożenie oświadczenia o dochodach rodziny za poprzedni rok kalendarzowy do działu kadr i płac.

Zasady wypłaty świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych ustalane były ze związkami zawodowymi jako reprezentantami pracowników. Świadczenie socjalne o nazwie zapomoga zwykła wypłacane było co miesiąc na podstawie „oświadczenia o dochodach na członka rodziny”, które pracownicy składali do 23 marca w 2015 r. i do 10 maja w 2016 r. „Oświadczenie o wysokości dochodów na członka rodziny” pracowników składane było raz na rok. Regulamin nie określał, w jaki sposób i z jakiego okresu przyjmowany był średni dochód netto na osobę w rodzinie. W drukach oświadczeń, które otrzymywali pracownicy odwołującej wskazano, że dochód na członka rodziny należy wskazać w wysokości za rok 2014 w odniesieniu do oświadczenia składanego w 2015 r. oraz w wysokości za rok 2015 w odniesieniu do oświadczenia składanego w 2016 r.

Comiesięczna wypłata świadczenia - tzw. „zapomogi zwykłej” dokonywana była pracownikom wraz z wypłatą wynagrodzenia aż do wyczerpania środków. Regulamin, zarówno ten z 2015r., jak i z 2016 r., zawierał informację, że wysokość wypłaconych comiesięcznych świadczeń uzależniona była od dochodów wynosiła odpowiednio:

- I próg dochodowy do 1000,00 zł - wysokość zapomogi 160,00 zł,
- II próg dochodowy 1001,00 zł - 1500,00 zł - wysokość zapomogi 120,00 zł,
- III próg dochodowy 1501,00 zł - 2000,00 zł - wysokość zapomogi 100,00 zł,
- IV próg dochodowy 2001,00 zł - 2500,00 zł - wysokość zapomogi 80,00 zł.

Powyżej IV progu dochodowego pracownicy nie mieli do niej prawa.

Pracownicy zatrudnieni w odwołującej spółce byli informowani o zakresie świadczeń, ich wysokości, z których mogą skorzystać każdorazowo z treści regulaminu. Były to świadczenia ustalane rocznie w okresie obowiązywania regulaminu, począwszy od jego wprowadzania, a skończywszy na ostatniej zmianie.

Zadania związane z rozdzielaniem środków z ZFŚS wykonywali pracownicy działu kadr i płac oraz przedstawiciele związków zawodowych. Do działu kadr wpływały oświadczenia dochodowe pracowników składane przez nich w roku 2015 do 23 marca, a w roku 2016 do 10 maja. Pracownicy kadr dokonywali analizy oświadczeń pod kątem zaszerogowania pracowników do odpowiedniej grupy dochodowej oraz wypłacali comiesięczne świadczenia w odpowiednich kwotach według progów dochodowych, wprowadzając je do bazy danych programu płacowego. Dane wskazane przez pracowników w zakresie wysokości dochodu na członka rodziny nie były w żaden sposób weryfikowane, oświadczenia były składane przez pracowników raz do roku. Pracownicy korzystali z zapomogi zwykłej comiesięcznej oraz zapomóg losowych. Pracownicy zatrudnieni w połowie wymiaru czasu pracy otrzymali prawo do połowy świadczeń według progu dochodowego i tabeli. Pracownicy nowozatrudnieni otrzymywali połowę świadczenia przez pierwsze trzy miesiące.

Gdy w danym roku kończyły się środki z Funduszu za poprzedzający rok pracownicy otrzymywali informacje o wysokości wynagrodzenia wraz z drukiem oświadczenia dochodowego i terminem jego wypełnienia i dostarczenia pracodawcy. Nie zdarzały się sytuacje korekty oświadczeń w przypadku zmiany sytuacji majątkowej i życiowej pracownika.

Wypłata zapomogi zwykłej dokonywana była w terminie wypłaty wynagrodzenia za pracę wraz z wynagrodzeniem za pracę, jednym przelewem bankowym. Na odcinku wypłaty była wyodrębniona wysokość zapomogi zwykłej.

Odwołująca zatrudniała w latach 2015 – 2016 w poszczególnych miesiącach od 524 do 538 pracowników.

W roku 2015, w poszczególnych miesiącach zapomogę zwykłą otrzymało od 327 do 391 osób.

W roku 2016, w poszczególnych miesiącach zapomogę zwykłą otrzymało od 372 do 397 osób.

Na podstawie Regulaminu – Zasady korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w 2015 roku odwołująca dokonała wypłat począwszy od kwietnia 2015 roku do maja 2016 r. Na podstawie Regulaminu – Zasady korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w 2016 roku dokonała wypłat począwszy od czerwca 2016 r. do czerwca 2017 r.

Odwołująca spółka wynagrodzenie dla pracowników wypłaca w terminie do 10. dnia następnego miesiąca.

P. K. był w 2016 roku zatrudniony w odwołującej spółce (...) S.A. we W., będąc uprawnionym do korzystania ze świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Był również jednym z pracowników, któremu wypłacono w 2016 r. zapomogę zwykłą. W 2016 r. P. K. skorzystał w ramach świadczeń socjalnych w postaci „zapomogi zwykłej”.

Ubezpieczony otrzymał poza wynagrodzeniem zasadniczym świadczenia w postaci zapomogi zwykłej w okresie od stycznia do maja 2016 r. w comiesięcznej wysokości 100,00 zł, a w okresie od czerwca do grudnia 2016 r. w stałej comiesięcznej kwocie 80,00 zł, albowiem według złożonego oświadczenia mieścił się on w III i IV progu dochodowym.

Odwołująca spółka nie uwzględniła przychodu uzyskanego przez zainteresowanego z tytułu otrzymania zapomogi zwykłej w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego za okresy od stycznia do grudnia 2016 r.

Zapomoga zwykła nie miała charakteru socjalnego.

Odwołująca nie badała sytuacji socjalnej pracowników przy przyznawaniu świadczenia w postaci zapomogi zwykłej.

Kwota zapomogi zwykłej stanowi przychód pracowników ze stosunku pracy, od którego należy naliczyć składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy wskazał, że odwołanie płatnika składek nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy stwierdził, że przedmiotem sporu w sprawie było to, czy kwoty przypisane zainteresowanemu jako przychody wskazane w części rozstrzygającej decyzji stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne i czy w związku z tym prawidłowo do podstawy wymiaru składek w spornym okresie doliczono kwoty odzwierciedlające wartość uzyskanych przez zainteresowanego świadczeń finansowanych z ZFŚS. Zaznaczył jednocześnie, że poza sporem pozostaje, że ubezpieczony był pracownikiem odwołującej zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy, nie był pracownikiem nowo zatrudnionym.

Sąd I instancji przywołał przepisy stanowiące podstawę rozstrzygnięcia, tj.: art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1, art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 266 ze zm.) oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1426 ze zm.), art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Sąd I instancji stwierdził, że świadczenia przyznane i wypłacone przez odwołującą pracownikom, w tym osobie ubezpieczonej, z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci zapomogi zwykłej stanowiły przychód w rozumieniu wyżej cytowanych przepisów. To, że świadczenia pieniężne stanowią przychód nie może budzić jakichkolwiek wątpliwości, skoro niewątpliwie świadczenia pieniężne są elementem przychodu ze stosunku pracy, stosownie do treści art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Jak wynika wprost z treści

art. 12 powołanej ustawy, za przychody ze stosunku pracy uznaje się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne z tym związane. Skoro zatem sporne kwoty stanowią, w świetle powyższego, przychód w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w następnej kolejności należało ustalić, czy kwoty te podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne osoby ubezpieczonej.

Sąd Okręgowy przywołał treść § 1, § 2 ust. 1 pkt 19 i 22 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (t.j.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1949 ze zm.) oraz art. 2 pkt 1, art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1070 ze zm.)

Sąd I instancji wskazał, że spełnianie świadczeń z Funduszu stanowi realizację obowiązku zaspokajania socjalnych potrzeb pracownika, będącego jedną z podstawowych zasad prawa pracy i zarazem jednym z podstawowych obowiązków pracodawcy, jako strony stosunku pracy. Realizacja ta następuje ze specjalnie powołanego w tym celu Funduszu, tworzonego z odpisów od przeciętnych wynagrodzeń lokowanych na koncie bankowym, którego majątek ma odrębny byt od majątku samego pracodawcy i którym pracodawca bezpłatnie administruje oraz przyznaje świadczenia zgodnie z ustawą i regulaminem działalności socjalnej, a samo przekazanie środków na Fundusz i wydatkowanie tych środków podlega kontroli związkowej z możliwością wystąpienia na drogę sądową ze stosownymi roszczeniami.

Obowiązkową treść regulaminu stanowią postanowienia określające zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej oraz zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu.

Sąd I instancji podniósł, że w Regulaminach obowiązujących u odwołującej w spornym okresie, w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy, wskazano, że środki Funduszu są przeznaczane na comiesięczne pieniężne świadczenie socjalne – tzw. zapomogę zwykłą dla uprawnionych pracowników w wysokości 90% Funduszu i zapomogi bezzwrotne – tzw. zapomogi losowe dla uprawnionych pracowników w wysokości 10% Funduszu.

Świadczenie wypłacone osobie ubezpieczonej zostało zatem przewidziane w Regulaminach jako świadczenie socjalne. Sam jednak fakt, że sporne świadczenie zostało przewidziane w Regulaminach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i mogło być tym samym wypłacone osobie ubezpieczonej nie oznacza, że miało ono charakter socjalny. W ocenie Sądu Okręgowego, dla takiego stwierdzenia niezbędne jest, by świadczenie to zostało wypłacone zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w okolicznościach sprawy nie sposób uznać, aby świadczenie wypłacone osobie ubezpieczonej miało charakter socjalny i tym samym, by można jego wartość wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

W tym względzie Sąd pierwszej instancji powołał się na pogląd w judykaturze, zgodnie z którym przyznawanie świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych wymaga stosowania kryteriów socjalnych z art. 8 ust. 1 ustawy. Sąd Okręgowy wskazał, że w pełni aprobuje pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z 8 stycznia 2014 r., I UK 202/13, że właściwym odzwierciedleniem sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika jest wysokość dochodu przypadającego na członka jego rodziny. Ta wartość uwzględnia liczbę pozostających na jego utrzymaniu osób, uzyskiwanie przez pracownika dochodów z innych źródeł, wysokość przychodów osiąganych przez pozostałych członków rodziny, a więc konkretną jego i jego rodziny sytuację życiową. Dodatkowo może być przyjęte kryterium obrazujące szczególne wypadki niedostatku lub innych szczególnych okoliczności wymagających pomocy socjalnej.

Na wysokość wypłat z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych niewątpliwie wpływa sytuacja życiowa, rodzinna i majątkowa pracownika. Kryteria te odnoszą się do konkretnej jednostki. Stan rodzinny i materialny, jak i układ zdarzeń losowych są immanentnie powiązane z konkretną jednostką i jej rodziną.

Sytuacja życiowa ma charakter zmienny i w różnych momentach życia może kształtować się odmiennie. Uznaje się, że ma ona charakter nagły i z reguły przemijający. Trudniejsza i gorsza sytuacja w pewnych okresach życia może być związana z chorobą, śmiercią członka rodziny, utratą mieszkania itp. Sytuacja rodzinna ma już charakter bardziej stały, ponieważ dotyczy ona liczby członków rodziny, a w szczególności prowadzenia wspólnego gospodarstwa. Zaś sytuacja materialna dotyczy posiadanych zasobów finansowych, a więc środków finansowych przypadających na jednego członka rodziny.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że istotny jest związek przyczynowy pomiędzy określoną sytuacją rodzinną, życiową i materialną beneficjenta świadczenia a przyznaniem mu świadczeniem socjalnym. Przy czym, co istotne, o socjalnym charakterze świadczenia nie świadczy jego wysokość, lecz kryteria jego przyznania. W konsekwencji, zróżnicowanie świadczeń musi odzwierciedlać rzeczywistą sytuację życiową uprawnionego pracownika.

Sąd I instancji podzielił pogląd odwołującej, że nie ma ustawowego wymogu składania wniosku o świadczenie socjalne. Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Gdańsku (wyrok z 17 maja 2013 r., III AUa 1805/12) błędne jest twierdzenie, iż świadczenia z funduszu świadczeń socjalnych mogą być wypłacane wyłącznie na wniosek pracownika. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby pracodawca uruchomił środki z funduszu bez wniosku pracownika. Wnioski mogą być również dorozumiane. Można postanowić, że oświadczenie pracownika o dochodach na członka rodziny stanowi automatycznie wniosek o świadczenie socjalne. Zgodził się z poglądem, że pracodawca ma swobodę w doborze instrumentów, przy pomocy których ustali położenie socjalne uprawnionych.

Sąd Okręgowy z kolei nie podzielił poglądu odwołującej, że w przypadku świadczenia pieniężnego nazwanego zapomogą zwykłą ocena sytuacji socjalnej pracowników nawiązująca wyłącznie do dochodu przypadającego na członków ich rodzin za poprzedni rok kalendarzowy, jest właściwa i prawidłowa. Niewątpliwie liczba członków najbliższej rodziny pracownika koresponduje z sytuacją życiową i rodzinną pracownika. Odwołująca miała również wiedzę odnośnie do daty zatrudnienia danego pracownika i wymiaru czasu pracy. Jednakże w realiach sprawy trudno dopatrzeć się tego, aby odwołująca badała sytuacje materialne czy materialno-życiowe pracowników pod kątem pogorszenia ich statusu materialnego, skoro weryfikowała oświadczenia za poprzedni rok kalendarzowy i tylko raz do roku. Nie mogła mieć zatem wiedzy o aktualnej, trudnej, czy gorszej sytuacji pracowników. Trudno dostrzec relację czasową między złożonymi oświadczeniami a wypłatami zapomóg zwykłych z powodu trudnej (złej) sytuacji materialnej czy materialno-życiowej. Zauważyć choćby należy, że zapomogi zwykłe w okresie od stycznia 2016 r. do maja 2016 r. wypłacane były w oparciu o oświadczenia zawierające dane dotyczące wysokości dochodu na członka rodziny z roku 2014.

Sąd I instancji podał, że rację ma organ rentowy, że ustawodawca nie wprowadził instytucji zapomogi zwykłej jako formy stałego, comiesięcznego i powszechnego wsparcia pracowników z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Przyznanie świadczenia socjalnego oraz jego wysokość winna być uzależniona od spełnienia przez osobę uprawnioną kryteriów socjalnych. Pracodawca nie może w dowolny sposób rozporządzać świadczeniami, ponieważ kryteria ich przyznawania uregulowane są ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

O przyznaniu zapomogi zwykłej powinna decydować trudna (zła) kondycja materialna pracownika i jego rodziny. Przyznaje się ją w przypadku, kiedy pracownikowi pogorszył się status materialny, np. współmałżonek stracił pracę, pracownik samotnie wychowuje dzieci, dochód na członka rodziny nie pozwala na godne życie (np. rodziny wielodzietnej). Trudno też sobie wyobrazić, że niemal wszystkim pracownikom odwołującej w tym samym czasie pogorszył się status materialny i ich sytuacja życiowa, której nie dokumentowali w żaden inny sposób niż oświadczeniami o dochodzie rodziny. Odwołująca każdorazowo doręczała pracownikom druk „Oświadczenia o wysokości dochodów na członka rodziny”. Przypominała im o konieczności złożenia tych oświadczeń. Samo złożenie oświadczenia przez pracownika z „automatu” uruchamiało wypłatę dla niego zapomogi zwykłej wraz z wynagrodzeniem za pracę. Odwołująca w żaden sposób nie limitowała częstotliwości otrzymywania przez poszczególnych pracowników zapomogi zwykłej. Z zapomogi zwykłej uczyniła zatem formę stałego, comiesięcznego i powszechnego przychodu pracowników.

Sąd Okręgowy podkreślił, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego i jednolitym stanowiskiem doktryny prawa ubezpieczeń społecznych, przepisy prawa ubezpieczeń społecznych powinny być wykładane ściśle (vide wyroki Sądu Najwyższego: z 9 listopada 1999 r., II UKN 187/99; z 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/04; z 8 kwietnia 2009 r., II UK 346/08), co oznacza w zasadzie prymat dyrektyw wykładni językowej w odniesieniu do pozostałych metod wykładni, w tym wykładni systemowej i wykładni historycznej lub celowościowej (vide także wyrok Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2008 r., II UK 315/07).

W świetle powyżej przedstawionych regulacji – w ocenie Sądu Okręgowego - żadnego znaczenia nie ma podnoszona przez odwołującą okoliczność, że sposób rozdziału środków Funduszu był akceptowany przez wszystkich pracowników i działające u niej związki zawodowe. Okoliczność ta nie może być uwzględniona przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przepisy należy bowiem stosować ściśle, zgodnie z ich brzmieniem, bez możliwości uwzględniania klauzul generalnych, względów słuszności itp. Irrelevantne dla rozstrzygnięcia sprawy pozostawały zatem okoliczności związane z tworzeniem regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, w tym te dotyczące stanowiska organizacji związkowych. Po pierwsze przedmiot sprawy koncentrował się wokół tego, czy odwołująca prawidłowo wydatkowała środki z Funduszu, a nie wokół trybu tworzenia regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Po wtóre stronami postępowania nie były organizacje związkowe, a wyłącznie odwołująca, zainteresowany i organ rentowy. To zaś na odwołującej jako płatniku składek, a nie na innych podmiotach, spoczywa obowiązek obliczania, potrącania z dochodów ubezpieczonych, rozliczania oraz opłacania należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy, według zasad wynikających z przepisów ustawy (art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). To zatem wyłącznie odwołująca jako płatnik składek ponosi odpowiedzialność za prawidłowość działań podejmowanych w sprawach dotyczących ubezpieczeń społecznych i bez znaczenia w tej kwestii pozostaje stanowisko organizacji związkowych odnoszące się do zasad dystrybucji środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Reasumując Sąd Okręgowy podał, że odwołująca dokonała podziału świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych na rzecz pracowników z naruszeniem ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Stąd sporne świadczenie zostało wypłacone osobie ubezpieczonej wprawdzie z Funduszu Świadczeń Socjalnych, lecz nie na warunkach wynikających z art. 8 ust. 1 ustawy. Stąd nie może ono zostać uznane za świadczenie finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. Świadczenie to stanowiło bowiem w istocie dodatek do wynagrodzenia bez jakiegokolwiek podłoża socjalnego.

W realiach sprawy nie można – zdaniem Sądu Okręgowego - zaakceptować poglądu odwołującej, że sporne świadczenie z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przyznawane było pracownikom w sposób odpowiadający wymogom ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Świadczenie to nie było w ogóle świadczeniem socjalnym już ze względu na jego charakter (a nie nazwę).

Wliczenie dokonanych wypłat do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe sprawia w konsekwencji, że podlegają one wliczeniu także do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne (art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

Zdaniem Sądu Okręgowego, odwołująca spółka przydzielała sporne świadczenia co miesiąc wszystkim pracownikom, bez względu na szczególne zdarzenia losowe czy szczególnie trudną sytuację materialną, nie kierując się również sytuacją życiową, rodzinną i materialną pracownika, a więc przyznała sporne świadczenia z naruszeniem art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, przez co w sensie prawnym nie są one świadczeniem socjalnym, a jeżeli tak, nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych. Powyższe powoduje, że otrzymane przez zainteresowanego P. K. świadczenia – „zapomoga zwykła” - w okresie od stycznia do grudnia 2016 r., należy ocenić, jako świadczenie dodatkowe pracodawcy, a nie świadczenie z funduszu świadczeń socjalnych. Wypłatę tych świadczeń należy, więc uznać za przychód, który stanowi podstawę wymiaru składek (art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Uwzględniając powyższe rozważania, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie od decyzji, o czym orzeczono w punkcie 1 wyroku.

O kosztach Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 2 pkt 1 i § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 265), zasądzając je od odwołującej jako przegrywającej sprawę w całości, w wysokości ustalonej stosownie do wartości przedmiotu sporu, to jest różnicy pomiędzy wysokością składek należnych od odwołującej pozwanemu w związku z ustaleniem nowej podstawy wymiaru składek, a składkami przez nią odprowadzonymi (416 zł), co oznaczało, że pozwanemu należało przyznać 90 zł.

Apelację od wyroku wywiodła odwołująca spółka, zaskarżając go w całości zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.

1) Art. 2 pkt 1 i art. 8 ust 1 i 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. 2019 poz. 1352) poprzez ich całkowicie błędną wykładnię i przyjęcie, że przyznawana przez odwołującego tzw. zapomoga zwykła finansowana ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych nie ma charakteru socjalnego w rozumieniu ww. przepisów ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, gdyż:

a) ocena sytuacji socjalnej nie może być dokonywana na podstawie kryterium dochodu na członka rodziny, podczas gdy zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecznictwem Sądu Najwyższego i sądów powszechnych „właściwym odzwierciedleniem sytuacji majątkowej, rodzinnej i finansowej (...) jest wysokość dochodu przypadającego na członka jego rodziny. Ta wartość uwzględnia liczbę pozostających na jego utrzymaniu osób, uzyskiwanie przez pracownika dochodów z innych źródeł, wysokość przychodów osiąganych przez pozostałych członków rodziny, a więc konkretną jego i jego rodziny sytuację życiową” (wyrok Sąd Najwyższy z dnia 8.01.2014 r, / UK 202/13, także wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7.08.2014 r. III AUa 2028/13),

b) koniecznym kryterium decydującym, o tym, że dane świadczenie stanowi zapomogę zwykłą musi być pogorszenie się sytuacji materialnej pracowników i dokonanie przez odwołującego oceny, czy ta sytuacja pogorszyła się i z jakich przyczyn, następnie, że zapomoga ze swej istoty winna być przyznawana z uwagi na zaistnienie nagłego zdarzenia losowego, jeden raz w ciągu roku, a nie co miesiąc, na podstawie rocznego oświadczenia dochodowego, podczas gdy żaden przepis ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nie ze związkami zawodowymi „swobodnie” decydują o rodzaju i wysokości określonych świadczeń socjalnych nie przewiduje takich kryterium i Sąd sam swoim uzasadnieniem stwierdza, że „zaznaczyć należy, że nie ma powszechnej definicji zapomogi. Ustawa o zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych nie definiuje pojęcia zapomogi losowej czy socjalnej zwykłej”,

c) „zapomoga nie jest ze swej istoty świadczeniem stałym, wypłacanym cyklicznie a jednorazowym, doraźnym (...)”, podczas gdy żaden przepis powszechnie obowiązujący nie zakazuje wypłaty świadczenia socjalnego co miesiąc i okoliczność ta nie może decydować o braku socjalnego charakteru takiego świadczenia,

2) § 2 ust 1 pkt 19 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (tekst jednolity Dz. U. 2017poz. 1949) poprzez jego niezastosowanie i uwzględnienie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne osoby ubezpieczonej za rok 2016 świadczenia finansowanego ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika, że świadczenie tzw. zapomoga zwykła wypłacana przez odwołującego pracownikom spełnia wszystkie przesłanki świadczenia socjalnego wskazane w art. 2 pkt i art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

1) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

a) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału

dowodowego z uwagi na:

- przyjęcie przez Sąd, że wypłacane przez odwołującego świadczenie z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci tzw. zapomogi zwykłej nie miało charakteru socjalnego, podczas gdy z materiału dowodowego w sprawie wynika, że:
 - świadczenie to mieściło się w pojęciu działalności socjalnej, przez którą należy rozumieć m.in. udzielanie pomocy finansowej (art. 2 pkt 1 ustawy o ZFŚS) (co potwierdza treść Regulaminów ZFŚS obowiązujących u odwołującego, oświadczenie o dochodach składane przez osobę zainteresowaną, zeznania świadka W. D., zeznania G. J., J. J.) oraz
 - przyznawanie ww. świadczenia oraz jego wysokość były uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS), gdyż jako kryterium stosowane było u odwołującego dopuszczalne prawnie i obiektywne kryterium wysokości dochodu na członka rodziny weryfikowane na podstawie składanego przez pracownika „Oświadczenia o wysokości dochodu na członka rodziny” (i jego rocznego zeznania podatkowego) a także
 - zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej pracodawca określał w regulaminie ustalonym z zakładowymi organizacjami związkowymi (art. 8 ust. 2 ustawy o ZFŚS),
- przyjęcie, że „odwołująca nie badała sytuacji socjalnej pracowników przy przyznawaniu świadczenia w postaci zapomogi zwykłej”, podczas gdy z materiału dowodowego (i także ustaleń Sądu zawartych dalej w uzasadnieniu) wynika, że:
 - pracownicy składali „Oświadczenie o dochodach na członka rodziny”, czyli odwołująca ustalała kryterium socjalne na podstawie średniego dochodu na członka rodziny,
 - niezłożenie oświadczenia oznaczało utratę prawa do zapomogi zwykłej,
 - zadania Komisji Socjalnej wykonywali pracownicy działu kadr i płac oraz przedstawiciele związków zawodowych,
 - pracownicy tego działu dokonywali analizy oświadczeń zaszeregowania pracowników do odpowiednich progów dochodowych oraz „wypłacali” pracownikom comiesięczne świadczenia w odpowiednich kwotach,
 - weryfikacja wskazanego przez pracownika dochodu następowała poprzez okazanie rocznych zeznań podatkowych osób wskazanych w oświadczeniu,
- przyjęcie, że „odwołująca nie zdefiniowała świadczenia pieniężnego - zapomogi zwykłej w Regulaminach obowiązujących w spornym okresie” oraz „nie wskazała okresu jej wypłaty”, podczas gdy w obu Regulaminach, tj. z 2015 i 2016 w § 2 nad Tabelą nr 1, wskazano przedmiotową definicję określającą: „wysokość udzielonej finansowej pomocy bezzwrotnej w związku z trudną sytuacją rodzinną, osobistą i materialną tzw. zapomoga zwykła - comiesięczne świadczenie socjalne”, i w tym samym paragrafie w pkt 1 wskazano okres jej wypłaty, tj. świadczenie socjalne - zapomoga zwykła „będzie wypłacane uprawnionym pracownikom wraz z wypłatą wynagrodzenia, począwszy od wypłaty za miesiąc marzec 2015 r. (za miesiąc kwiecień 2016 r.), aż do wyczerpania środków. W przypadku wyczerpania środków wypłaty zostaną wstrzymane”,
- przyjęcie, że zapomoga zwykła miała charakter stały, podczas gdy faktycznie nie było to świadczenie „stałe”, gdyż jak wynika z Regulaminów (...) za 2015 i 2016 rok świadczenie to miało być wypłacone „do wyczerpania środków”,

b) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu w związku z brakiem zasad logicznego

rozumowania z uwagi na ich wzajemną sprzeczność, gdyż:

- Sąd I instancji w pełni zaaprobował powoływany przez odwołującego pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z 8.01.2014 r., I UK 202/13, że „właściwym odzwierciedleniem sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika jest wysokość dochodu przypadającego na członka jego rodziny” oraz podzielił pogląd odwołującego, że „nie ma ustawowego wymogu składania wniosku o świadczenie socjalne”, gdyż „nic nie stoi na przeszkodzie, aby pracodawca uruchomił środki z funduszu bez wniosku pracownika, wnioski mogą być również dorozumiane”, a mimo to przyjął, co przesądziło o wyniku sprawy, że wyodrębnienie uprawnionych do spornego świadczenia według kryterium dochodu na podstawie składanych przez nich oświadczeń nie uwzględnia socjalnego charakteru przyznanego im świadczenia, i ostatecznie nie podzielił poglądu odwołującego, że w przypadku zapomogi zwykłej ocena sytuacji pracowników nawiązująca wyłącznie do dochodu przypadającego na członków ich rodzin za poprzedni rok kalendarzowy jest właściwa i poprawna,
- Sąd zaznaczył również, iż ustawa nie wskazuje metod ustalania sytuacji socjalnej pracowników, a pracodawca może i powinien w regulaminie funduszu dokładnie wskazać, jakie dokumenty złożone przez osobę uprawnioną powinny dokumentować jego prawo do określonego świadczenia, czyli wynikałoby z tego, że odwołujący może dokonać wyboru - tak jak w stanie faktycznym sprawy (w ślad zresztą za orzeczeniem Sądu Najwyższego) - że będzie to średni dochód w rodzinie (na podstawie oświadczenia o dochodach opisanego w Regulaminie), tymczasem ostatecznie w ocenie Sądu oświadczenie o dochodach i kryterium dochodowe nie mogły stanowić o położeniu socjalnym pracowników,
- Sąd uznał, że „bez znaczenia pozostawały” twierdzenia G. J. i J. J. na okoliczności związane ze stosowaniem przez odwołującego kryterium socjalnego, tj. badania ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, podczas gdy w ocenie odwołującego „stosowanie kryterium socjalnego” jest okolicznością co do faktu, którą odwołujący musi wykazać w niniejszym postępowaniu jako fakt mający dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.).

c) niewyczerpujące zebranie w sprawie materiału dowodowego oraz niedokładne wyjaśnienie stanu faktycznego w sprawie, poprzez:

- pominięcie twierdzeń G. J., J. J. i W. D. złożonych na okoliczności związane z charakterem świadczeń przewidzianych w Regulaminach ZFŚS i ze stosowaniem przez odwołującego kryterium socjalnego, tj. badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników, z uwagi na uznanie tych zeznań wyłącznie za „oceny”, a nie zeznania co do faktów, oraz ich sprzeczność z okolicznościami wynikającymi z dokumentów, podczas gdy stosowanie kryterium socjalnego jest okolicznością co do faktu, gdyż to na stronie odwołującej leży ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.), a tym samym okoliczności, że odwołujący badał indywidualnie sytuację życiową, rodzinną i materialną beneficjanta świadczenia - zapomogi zwykłej, i co więcej, w sprawie nie zachodziła żadna sprzeczność pomiędzy tymi zeznaniami, a treścią dokumentów przedłożonych w sprawie (i Sąd nie wskazał na czym dokładnie rzekoma sprzeczność miałyby polegać),

2) art. 327¹ § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania cywilnego poprzez brak wskazania w

uzasadnieniu wyroku przyczyn, dla których Sąd odmówił w części wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom świadków G. J., J. J. i W. D., tj. brak wskazania które z zeznań tych świadków były „sprzeczne z okolicznościami wynikającymi z dokumentów, takimi jak procedury przyznawania świadczeń, w których opisano zasady rozdziału świadczeń i charakter tychże świadczeń”, w konsekwencji czego Sąd nie uczynił podstawą dokonywanych ustaleń tych wypowiedzi świadków.

W związku z powyższymi zarzutami apelujący wniósł o:

1. zmianę powyższego wyroku poprzez zmianę decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, II Oddział w P., z dnia 28 kwietnia 2020 r., nr (...) poprzez stwierdzenie, że w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne ww. osoby ubezpieczonej nie uwzględnia się zapomogi zwykłej jako świadczenia finansowanego ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, w związku z czym podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne zgodna jest ze złożonymi przez płatnika składek deklaracjami znajdującymi się w aktach i systemie organu rentowego, a także zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego od organu rentowego na rzecz odwołującego według norm przepisanych, ewentualnie o:

2. uchylenie powyższego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi pierwszej instancji, albo

3. uchylenie powyższego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia bezpośrednio organowi rentowemu,

4. zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany organ rentowy wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od odwołującej na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującej okazała się zasadna i podlegała uwzględnieniu.

Oceniając ponownie materiał dowodowy zgromadzony w sprawie i dokonując jego subsumcji do przepisów prawa, Sąd Apelacyjny uznał za zasadne wydanie wyroku reformatoryjnego. Jakkolwiek bowiem Sąd I instancji, przeprowadził prawidłowo postępowanie dowodowe i dokonał trafnych ustaleń faktycznych, w oparciu o całość zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, przy niespornym stanie faktycznym, to jednak doszedł do błędnej oceny prawnej, że świadczenia przyznawane u płatnika składek w ramach środków zgromadzonych w zakładowym funduszu świadczeń socjalnych powinny być zaliczane do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego o którym mowa w zaskarżonej decyzji.

W pierwszej kolejności w ocenie Sądu Apelacyjnego należy wyjaśnić, że zasady ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne regulują przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266, ze zm.), zaś odnośnie składek na ubezpieczenie zdrowotne wskazać trzeba, że zgodnie z art. 81 ust. 1 i 6 ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1398, ze zm.), do ustalenia podstawy wymiaru składek stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Z kolei zasady ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne regulują przepisy ustawy systemowej, zaś odnośnie składek na ubezpieczenie zdrowotne wskazać trzeba, że na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, co wynika z art. 4 ust. 9 ustawy systemowej. Z mocy delegacji zawartej w art. 21 tej ustawy obowiązuje rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1949). W § 2 ust. 1 tego rozporządzenia wymieniono przychody, które nie stanowią podstawy wymiaru składek, w tym w punkcie 19 świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Regulacja § 2 pkt 19 rozporządzenia jednoznacznie definiuje, że kwalifikacja prawna przychodu podlegającego wyłączeniu jest determinowana celem jego przeznaczenia i źródłem pochodzenia i nie definiuje żadnych innych przesłanek.

Przypomnieć też wypada, że pracodawca gospodaruje środkami funduszu, dokonuje podziału środków funduszu na poszczególne rodzaje działalności socjalnej i przyznaje poszczególnym uprawnionym świadczenia finansowane z funduszu na zasadach określonych w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Z funduszu mogą być

finansowane tylko te rodzaje działalności socjalnej, które są objęte ustawową definicją pojęcia „działalność socjalna”. Swoboda regulacji w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest ograniczona ustanowioną przez ustawodawcę w art. 8 ust. 1 cyt. ustawy ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu.

Jeśli więc świadczenia pieniężne – zapomogi, finansowane są ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, to nie są one wliczane do podstawy wymiaru składek, gdyż mieszczą się w dyspozycji tego przepisu. Wskazana podstawa materialnoprawna zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia przekonuje zatem, że rzeczą organu rentowego jest przede wszystkim analiza celów socjalnych i źródeł ich finansowania.

Zgodnie z intencją ustawodawcy Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych jest dobrowolnym funduszem na poziomie zakładu pracy, którego podstawowym zadaniem jest sfinansowanie przez pracodawcę pomocy socjalnej między innymi na rzecz pracowników i ich rodzin. Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1070, ze zm.) określa zasady tworzenia w zakładach pracy zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, zwanego dalej „Funduszem”, i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu, przeznaczonego na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z Funduszu oraz na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych, ale przy założeniu, że fundusz został uruchomiony. Bez wątplenia zatem pojęcie socjalny utożsamiane jest z zaspokajaniem potrzeb bytowych, materialnych i kulturalnych uprawnionych osób. Z kolei, zasady gospodarowania funduszem oznaczają sposób podejmowania decyzji związanych z wydatkowaniem środków finansowych i sposobem ich gromadzenia.

Ustawa o ZFŚS w art. 2 pkt 1 definiuje, że działalność socjalna to usługi świadczone przez zakłady pracy na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Zatem definicja działalności socjalnej daje pracodawcy możliwość wręczania ze środków funduszu, między innymi różnego rodzaju świadczeń zapomogowych. Warunkiem umożliwiającym ich przyznanie jest zapisanie takich form pomocy w regulaminie funduszu oraz określenie trybu ich przyznawania, a więc w myśl art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o ZFŚS, który stanowi, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu; Zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych. Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, uzgadnia regulamin z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów. Podkreślić przy tym trzeba, że ustawa nie nakazuje pracodawcy formułowania określonych kryteriów, nie formułuje też procedury dysponowania środkami funduszu pozostawiając te kwestie dobrowolnej decyzji pracodawcy. Stawia jedynie wymóg uzależniania świadczeń z funduszu od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej oraz wymóg określenia zasad i warunków korzystania ze środków funduszu. Ustawa o ZFŚS wyklucza bowiem tworzenie zasad podziału funduszu w sprzeczności z jej art. 8 ust. 1 - jest to przepis bezwzględnie obowiązujący.

Przywołane powyżej przepisy prawa świadczą, że przy wypłacaniu świadczeń z ZFŚS konieczne jest uwzględnianie sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej konkretnego beneficjenta, zaś w niniejszej sprawie płatnik obowiązkowi temu sprostał.

W ocenie Sądu Apelacyjnego przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że odwołująca spółka dokonywała podziału środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w postaci wypłat, tak zwanej zapomogi zwykłej, zgodnie z przepisami ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Przy przyznawaniu tego świadczenia uwzględniano bowiem sytuację życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych do korzystania z funduszu.

Jak wynika z niespornego stanu faktycznego, w Regulaminie odwołującej spółki z 2015r jak i z 18 kwietnia 2016 r. ustalono, że comiesięczne pieniężne świadczenie socjalne – tzw. zapomoga zwykła było wypłacane uprawnionym pracownikom wraz z wypłatą wynagrodzenia (§ 2 pkt 1 obu regulaminów).

Prawo do tego świadczenia mieli pracownicy, którzy złożyli w terminie do 23 marca 2015r. (§ 2 pkt 2 regulaminu na 2015r.) oraz do 10 maja 2016r. (§ 2 pkt 2 regulaminu na 2016r.) „Oświadczenie o wysokości dochodów na członka rodziny”. Osoba, która nie złożyła „Oświadczenia o wysokości dochodów na członka rodziny” lub złożyła je po terminie nie mogła korzystać ze świadczenia – tzw. zapomogi zwykłej. Uprawnionymi do występowania z wnioskiem o zapomogę bezzwrotną byli pracownicy, którzy udokumentowali dochody netto na jednego członka rodziny (pracownika, jego małżonka i dzieci). Weryfikacja dochodu następowała przez okazanie rocznych zeznań podatkowych osób wskazanych w oświadczeniu.

Wysokość tzw. zapomogi losowej była uzależniona od wysokości dochodu netto na osobę w rodzinie za poprzedni rok (tj. 2015) i określona była na rok 2016.

Zatem podstawą do uzyskania zapomogi było przede wszystkim złożenie oświadczenia o dochodach na członka rodziny. Na tej podstawie ustalane były progi dochodów (od I do IV) w celu naliczenia wysokości zapomogi (od 160,- zł do 80,- zł). W przypadku uzyskania przez pracownika dochodu na członka rodziny powyżej górnego progu dochodu określonego w IV progu dochodu na członka rodziny, skutkowało tym, że nie nabywał on prawa do zapomogi. Wysokość progów dochodowych jak i wysokość zapomogi w każdym z progów w obu regulaminach była na tym samym poziomie.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało zatem, że odwołująca spółka dokonywała podziału środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w postaci wypłat tak zwanej zapomogi zwykłej zgodnie z przepisami ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Przy przyznawaniu tego świadczenia uwzględniano bowiem sytuację życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych do korzystania z funduszu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, pobieranie od pracowników oświadczeń, w których dobrowolnie ujawniali oni wysokość dochodów przypadających na członka rodziny, było wystarczające, aby przyznawać środki z funduszu uprawnionym pracownikom. Wprowadzenie tych kryteriów nie doprowadziło do naruszenia zasad rozdzielania środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, wskazanych w art. 8 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Ustawodawca nie wskazuje wprawdzie dokładnie jakie kryterium należy przyjąć, aby w sposób pełny i zgodny z intencją ustawodawcy, wyrażoną w art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS, badać sytuację życiową, materialną i finansową ubezpieczonego, to jednakże w jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego, który niejednokrotnie wypowiadał się w przedmiotowej kwestii, wskazuje się, że przy ocenie sytuacji materialnej pracownika należy brać pod uwagę m.in. dochody pracownika osiągnięte poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie z pracownikiem. Sąd Najwyższy w wyroku z 6 lutego 2008 r. w sprawie II PK 156/07 wskazywał, że możliwe jest przyjęcie średniego dochodu na członka rodziny, jako usprawiedliwionego kryterium oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokości dopłat z funduszu świadczeń socjalnych, bo jest to obiektywnie czytelny i miarodajny sposób oceny zasadności ubiegania się o świadczenia z tego funduszu (OSNP 2009/7-8/96). Podobnie w wyroku z 16 września 2009r. w sprawie I UK 121/09 Sąd Najwyższy podkreślił, iż realizacja socjalnych celów zakładowego funduszu świadczeń socjalnych jest możliwa gdy wypłacane z tego funduszu świadczenie jest uzależnione od sytuacji materialnej i rodzinnej poszczególnych pracowników (OSNP 2011/9-10/133), co jak wskazał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 7 marca 2017r. III AUa 801/16 w praktyce oznacza zebranie wniosków od pracowników zawierających dane odnośnie wysokości dochodu na członka rodziny. Tym samym (wskazał dalej Sąd Apelacyjny w Białymstoku) przyjęcie dochodu na członka rodziny jest usprawiedliwionym kryterium oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokości dopłat z funduszu świadczeń socjalnych, bo jest to obiektywnie czytelny i miarodajny sposób oceny zasadności ubiegania się o świadczenia z tego funduszu (LEX nr 2304321). Także w wyroku z

dnia 20 czerwca 2012 r. I UK 140/12 Sąd Najwyższy zaakceptował pogląd, że wystarczające dla zastosowania ustawy o świadczeniach z Funduszu Socjalnego jest zawarcie w regulaminie przyznawania świadczeń, regulacji sprowadzającej się do ustalenia, że podstawą przyznania pomocy socjalnej jest oświadczenie o wysokości dochodu przypadającego na osobę w rodzinie. Sąd Najwyższy wskazał bowiem, iż dopiero jeśli obok takiego uregulowania zawarto także inne przesłanki przyznawania świadczenia, które w praktyce nie były potem przestrzegane przez pracodawcę, to wówczas można mówić o tym, że świadczenia zostały wypłacone wprawdzie z funduszu świadczeń socjalnych, lecz nie na warunkach wynikających z tego Regulaminu (OSNP 2013/13-14/160; w LEX nr 1211542).

Zdaniem Sądu Odwoławczego wobec powyższego brak było podstaw prawnych do przyjęcia stanowiska Sądu I instancji, że w przypadku świadczenia pieniężnego, nazwanego zapomogą zwykłą ocena sytuacji socjalnej pracowników, nawiązująca wyłącznie do dochodu przypadającego na członków rodziny za poprzedni rok kalendarzowy nie jest właściwa. Zdaniem Sądu Apelacyjnego jest to wystarczające kryterium i mieści się w pojęciu ustawowego kryterium socjalnego. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na niekonsekwencję Sądu pierwszej instancji, który z jednej strony podziela pogląd odwołującej, że pracodawca ma swobodę w doborze instrumentów, przy pomocy których ustali położenie socjalne uprawnionych, a z drugiej strony kwestionuje przyjęte przez płatnika przesłanki stwierdzając, że zastosowane kryteria pozornie stanowią kryterium socjalne.

Co również istotne Sąd I instancji zaaprobował stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 8 stycznia 2014 r., I UK 202/13, które podziela również Sąd Apelacyjny, że właściwym odzwierciedleniem sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika jest wysokość dochodu przypadającego na członka jego rodziny. Ta wartość uwzględnia liczbę pozostających na jego utrzymaniu osób, uzyskiwanie przez pracownika dochodów z innych źródeł, wysokość przychodów osiągniętych przez pozostałych członków rodziny, a więc konkretną jego i jego rodziny sytuację życiową.

Pomimo tego Sąd I instancji podnosi, że weryfikacja oświadczenia za poprzedni rok kalendarzowy i tylko raz do roku nie jest wystarczająca, ponieważ odwołująca nie miała aktualnej wiedzy o aktualnej sytuacji pracowników. Pogląd taki nie znajduje umocowania w powołanym wyżej orzecznictwie z którego jednoznacznie wynika, że podstawą przyznania pomocy socjalnej może być oświadczenie o wysokości dochodu przypadającego na osobę w rodzinie. Brak jest przy tym podstaw by kwestionować przyjęcie jako tej podstawy, oświadczenia o tej przesłance za poprzedni rok kalendarzowy zważywszy, że takie uregulowanie w ocenie Sądu Apelacyjnego pozwala bardziej miarodajnie, bo za dłuższy okres kalendarzowy przedstawić sytuację życiową, materialną i finansową ubezpieczonego. Podobne stanowisko wyraził też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 lutego 2016r., II UK 37/15 akceptując występowanie elementu socjalnego o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych przy ustaleniu przez pracodawcę regulacji polegającej na przyznawaniu świadczeń w niejednakowej wysokości w relacji do średniego wynagrodzenia z poprzedniego roku podatkowego (OSNP 2017 nr 9, poz. 115, str. 1206; oraz w Legalis nr 1461002).

Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że w ww. powołanym wyroku z 8 stycznia 2014 r., I UK 202/13 Sąd Najwyższy również podkreślił, że kryterium obrazujące szczególne wypadki niedostatku lub innych szczególnych okoliczności wymagających pomocy socjalnej może być przyjęte dodatkowo. Powyższe prowadzi zatem do wniosku, iż nie ma konieczności, jak to podnosił Sąd I instancji, aby odwołująca badała również sytuacje materialne, czy materialno-zyciowe pracowników pod kątem pogorszenia ich statutu materialnego. Element ten mógł stanowić jedynie dodatkowe kryterium, ale jego brak nie dyskwalifikował przyjętych przez płatnika składek kryteriów ustalenia sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika.

Jako nieprawidłowe uznać należało stanowisko Sądu Okręgowego, że zastosowanie progów dochodowych nie oznaczało zastosowania kryterium socjalnego. Sąd Okręgowy wskazywał, że o socjalnym charakterze świadczenia nie świadczy jego wysokość, lecz kryteria jego przyznania. Jednakże zważyć należy, że zastosowanie powyższych progów było właśnie tym warunkiem, na podstawie którego ustalane były wartości comiesięcznych wypłat zapomogi zwykłej, a zatem dochód na członka rodziny i ustalone progi dochodowe, stanowiły kryterium socjalne przy przyznawaniu świadczenia socjalnego w określonej wysokości.

Jako potwierdzenie powyższej tezy należy przywołać pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w powołanym już wyżej wyroku z dnia 18 lutego 2016r., II UK 37/15, w którym podkreślono, że element socjalny realizował się w przyznawaniu świadczeń w niejednakowej wysokości; w relacji do średniego wynagrodzenia z poprzedniego roku podatkowego. W takich okolicznościach dopłaty do wczasów, jak wskazywał Sąd Najwyższy, nie mają związku z obchodzeniem prawa składkowego, a w każdym razie taki związek nie jest oczywisty. Podobny pogląd wyraził także Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyrokach z dnia 6 lipca 2021 r. III AUa 918/19 oraz z dnia 20 lipca 2021 r. III AUa 896/19 oceniając stan faktyczny w którym stosowano kryteria związane z osobistą sytuacją pracowników, wynikające z jednej strony z tego, że po analizie corocznie składanych przez pracowników oświadczeń o sytuacji rodzinnej i majątkowej, przyjmowano przeciętne miesięczne wynagrodzenie, a z drugiej strony różnicowano przydział środków w zależności od progu dochodowego (I próg – 1050 zł, II próg 1040 zł, III próg 1030 zł). W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrażonego w powyższych sprawach jest to wystarczające kryterium i mieści się w pojęciu ustawowego kryterium socjalnego. Jeżeli zatem pracodawca faktycznie spełnia przesłanki, wskazujące na to, że w ramach funkcjonowania zakładowego funduszu socjalnego realizowany był cel socjalny, nadto brano pod uwagę sytuację osobistą i majątkową pracownika oraz jednocześnie źródłem świadczeń były środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, w takich okolicznościach nie można było uznać, że świadczenia były ukrytą formą przychodu (w Legalis: nr (...) oraz nr (...)).

Przenosząc powyższe do oceny niniejszej sprawy przypomnieć należy, że świadczenia wypłacane ubezpieczonym - zapomogi zwykle, były przyznawane w niejednakowej wysokości w zależności od średniego dochodu netto na jednego członka rodziny z poprzedniego roku kalendarzowego. Nie ma również znaczenia to, że wsparcie pracowników zapomogą zwykłą miało formę stałych, comiesięcznych wypłat wraz z wypłatą wynagrodzenia. Żaden przepis prawa nie zakazuje wypłaty świadczenia socjalnego co miesiąc. Skoro regulamin obowiązujący u pracodawcy, określił miesięczną częstotliwość, a nie np. raz do roku, nie było powodów do przyjęcia, że kwoty sporne określone w zaskarżonej decyzji nie miały charakteru świadczeń socjalnych. Należy także podkreślić, że kwoty te były niskie, bo mieszczące się w przedziale od 80 do 160 zł, w przypadku osób z krótszym stażem pracy proporcjonalnie pomniejszone, nie można zatem mówić, że świadczenie to miało stanowić odpłatność za pracę, nawet jeśli było wypłacane w odstępach miesięcznych. Miałoby bowiem niewielki, wręcz marginalny, wpływ na wysokość wynagrodzenia za pracę. Warto zaznaczyć, że gdyby pracodawca zdecydowałby się na zapłatę np. raz w roku zapomogi zwykłej, to jednorazowo świadczenie to wyniosłoby od minimalnej rocznej kwoty 960 zł (80 zł x 12 miesięcy przy IV progu) do maksymalnej rocznej kwoty 1920 zł (160 zł x 12 miesięcy przy I progu), co również nie jest kwotą budzącą wątpliwości co do socjalnego jej charakteru.

Nie budziło zatem wątpliwości, że wypłata spornego świadczenia nie była związana z zapłatą za świadczoną pracę. Ze zgromadzonych dowodów nie wynika, by wysokość zapomogi wiązała się w jakikolwiek sposób z zapłatą za wykonywanie obowiązków pracowniczych. Ponadto świadczenie to przysługiwało uprawnionym do momentu wyczerpania środków. Nie było to zatem świadczenie o charakterze stałym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie świadczenia wypłacone ubezpieczonemu M. J. zostały wypłacone zgodnie z zasadami określonymi o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i Regulaminie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Płatnik stosował kryteria związane z osobistą sytuacją pracowników, wynikające z jednej strony z tego, że po analizie corocznie składanych przez pracowników oświadczeń o sytuacji rodzinnej i majątkowej różnicowano przydział środków w zależności od progu dochodowego.

Jeżeli zatem pracodawca faktycznie spełnił przesłanki, wskazujące na to, że w ramach funkcjonowania zakładowego funduszu socjalnego realizowany był cel socjalny, nadto brano pod uwagę sytuację osobistą i majątkową pracownika oraz jednocześnie źródłem świadczeń były środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych to w takich okolicznościach nie można było uznać, że świadczenia były ukrytą formą przychodu. Jedynie w sytuacji wykazania pozorności realizacji świadczeń ze środków socjalnych, będących w istocie ukrytą formą przychodu, możliwe jest ich ewentualne przekwalifikowanie przez organ rentowy i uznanie, że stanowią one podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. W przedmiotowej sprawie organ rentowy nie zdołał wykazać takich okoliczności.

Powyższe oznacza, że nieprawidłowo zatem Sąd Okręgowy przyjął, że świadczenia przyznane i wypłacone przez odwołującą ubezpieczonemu z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci zapomogi zwykłej w okresie objętym zaskarżoną decyzją stanowiły przychód ubezpieczonego.

Uwzględniając powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w pkt 1 oraz poprzedzając go decyzję i stwierdził, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne P. K. z tytułu umowy o pracę u płatnika składek (...) S.A. we W. nie wlicza się kwot zapomogi zwykłej wypłaconych w okresie objętym decyzją.

Zmiana zaskarżonego wyroku co do meritum sprawy, skutkowałą zmianą orzeczenia w przedmiocie zwrotu kosztów procesu w punkcie 2 i zasądzeniem od pozwanego na rzecz odwołującej kwoty 90 zł, tytułem zwrotu zastępstwa procesowego (pkt 2).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., w zw. z 2 ust. 2 i w zw. z § 9 ust. 2 § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zasądzając od pozwanego - jako strony przegrywającej - na rzecz strony odwołującej kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

sędzia Marta Sawińska